

สรุปอภิปรายผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายจะศึกษาข้อเท็จจริงในการใช้ประโยชน์ของสมุดเพื่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของครูสอนสังคมศึกษาและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูสอนสังคมศึกษาและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิต จำนวน 5 แห่ง สำหรับประชากรที่เป็นครูผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษาของแต่ละโรงเรียนเป็นผู้พิจารณาจัดเลือกครูที่สอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนละ 4 คน โดยไม่คำนึงถึงเพศรวมเป็นจำนวน 20 คน สำหรับนักเรียนผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 3 ชั้นละ 20 คน โรงเรียนละ 60 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) คือจับสลากเลขที่ในบัญชีเรียกชื่อของนักเรียน โดยแบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง เพศละ 10 คน ชั้นละ 20 คน โรงเรียนละ 60 คน รวมนักเรียนที่ได้สุ่มตัวอย่างได้จากโรงเรียนสาธิตกรุงเทพมหานคร 5 แห่งจำนวน 300 คน แบบสอบถามที่ส่งไปตามครูได้รับคืนมาครบ 20 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 แบบสอบถามของนักเรียนได้รับคืนมาครบ 300 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 วิธีวิเคราะห์ข้อมูลคิดค่าตอบเป็นร้อยละของครูและนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนตัวของครูและนักเรียน

ครูที่ตอบแบบสอบถาม 20 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 18 คน ภูมิลำเนาส่วนใหญ่ คือ ก.บ. รองลงมาคือ กส.บ. ประสบการณ์ในการสอนของครูเฉลี่ยแล้วคนละ 1-5 ปี ครูส่วนใหญ่สอนทุกวิชาในหมวดสังคมศึกษา วิชาที่ครูชอบสอนมากที่สุดคือวิชาภูมิศาสตร์

รองลงมาคือวิชาประวัติศาสตร์ไทย วิชาอื่นที่ครูต้องสอนนอกเหนือจากวิชาสังคมศึกษา คือวิชาภาษาอังกฤษ รองลงมาคือวิชาภาษาไทย โดยเฉลี่ยครูสอนสัปดาห์ละ 11-15 ชั่วโมง สำหรับงานพิเศษที่ครูต้องทำนอกเหนือจากการสอนคือ ควบคุมความประพฤติ ของนักเรียนและช่วยงานคานแนะแนวเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างของครูปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ชอบใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์ในห้องสมุด รองลงมาคือใช้เวลาว่างเพื่อเตรียมการสอน

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม 300 คน เป็นชาย 150 คน หญิง 150 คน เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวนเท่ากัน ในโรงเรียนสาธิตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างของนักเรียนปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่ชอบใช้เวลาว่างเล่นกีฬา รองลงมา คือ อ่านหนังสือวารสารและหนังสือพิมพ์ในห้องสมุด

2. บริการที่ห้องสมุดโรงเรียนให้แก่ครูและนักเรียน

ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่จัดบริการให้ครูและนักเรียนทราบถึงหนังสือและอุปกรณ์ใหม่ ๆ ของห้องสมุดโดยจัดมุมหนังสือไว้ในห้องสมุด รองลงมาคือปิดประกาศรายชื่อหนังสือและอุปกรณ์ใหม่ ๆ ไว้ที่ป้ายนิเทศของห้องสมุดแต่มีร้อยละ 14.69 ที่ไม่ได้จัดบริการในเรื่องนี้ให้แก่ครูและนักเรียนอย่างใดทั้งสิ้น

3. จำนวนหนังสือในหมวดสังคมศึกษาที่มีในห้องสมุดโรงเรียนและการจัดซื้อหนังสือในหมวดนี้

ครูและนักเรียนมีความเห็นว่าห้องสมุดโรงเรียนมีหนังสือให้คนคว้ามามาก ในวิชาภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ ส่วนวิชาที่มีหนังสือให้คนคว้ามาน้อยคือวิชาหน้าที่พลเมือง และศีลธรรม เกี่ยวกับการจัดซื้อหนังสือเพิ่มในหมวดสังคมศึกษา ครู และนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าห้องสมุดควรจัดซื้อหนังสือเพิ่มมากที่สุด ในวิชาประวัติศาสตร์สากล รองลงมาคือวิชาประวัติศาสตร์ไทยและวิชาภูมิศาสตร์ โรงเรียนส่วนใหญ่ให้บรรณารักษ์จัดซื้อหนังสือในหมวดสังคมศึกษาร่วมกับครูอาจารย์ในสายวิชาสังคมศึกษาและในกรณีที่ครูสังคมศึกษามีส่วนร่วมในการจัดซื้อหนังสือปรากฏว่าหนังสือที่ครูส่วนใหญ่เสนอให้จัดซื้อนั้นได้ตามที่เสนอ เป็น

บางครั้ง

4. การเรียนรู้หรือการได้รับการอบรมวิธีการใช้ของสมุดที่ถูกต้อง

ครูและนักเรียนส่วนใหญ่เคยเรียนรู้หรือได้รับการอบรมวิธีการใช้ของสมุดที่ถูกต้อง มีเพียงร้อยละ 8.75 ที่ไม่เคยเรียนรู้หรือได้รับการอบรมวิธีการใช้ของสมุดที่ถูกต้องเลย

5. สาเหตุและความจำเป็นในการใช้ของสมุดในการเรียนการสอน

นักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจใช้ของสมุดโรงเรียนเพราะต้องการค้นคว้าเพื่อทำรายงานที่ครูสั่ง รองลงมาคือสนใจอ่านหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์ สำหรับวิชาในหมวดสังคมศึกษาที่นักเรียนสนใจและชอบศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมากที่สุดในห้องสมุดโรงเรียนคือวิชาภูมิศาสตร์ รองลงมาคือวิชาประวัติศาสตร์สากล เกี่ยวกับความจำเป็นในการใช้ของสมุดค้นคว้าประกอบการเรียนวิชาสังคมศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการเรียนวิชาสังคมศึกษาจำเป็นต้องใช้ของสมุด เพื่อค้นคว้าประกอบการเรียนประมาณสัปดาห์ละ 1-3 ชั่วโมง วิชาที่ครูแนะนำให้นักเรียนใช้ของสมุดค้นคว้าประกอบการเรียนมากที่สุดคือวิชาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ไทย

6. ความสนใจในการอ่านหนังสือและวารสาร

ครูและนักเรียนส่วนใหญ่ชอบใช้หนังสืออ่านประกอบประเภทบทความต่าง ๆ จากวารสารและหนังสือพิมพ์และหนังสือประเภทชีวประวัติบุคคลสำคัญ วารสารภาษาไทยที่ครูและนักเรียนส่วนมากสนใจอ่านเป็นประจำ และเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนสังคมศึกษา คือ อนุสาร อ.ส.ท. ชัยพฤกษ์ และสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ส่วนวารสารต่างประเทศที่ครูและนักเรียนส่วนใหญ่อ่านเป็นประจำคือ National Geographic Magazine และ Holiday Times in Thailand

7. วิธีการใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

วิธีการที่ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่แนะนำให้นักเรียนใช้ห้องสมุดโรงเรียน คนควาประกอบการเรียนคือให้คนควาแล้วเขียนรายงานส่ง ร่องลงมาคือให้คนควาแล้วนำมาอภิปรายในชั้นเรียน ครูส่วนใหญ่ให้นักเรียนทำรายงานเทอมละ 2-3 ครั้ง ร่องลงมาคือเทอมละครั้ง วิธีการทำรายงานมักจะทำให้ทำเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับการแนะนำหนังสืออ่านประกอบการเรียนคนควาในการทำรายงานครูส่วนใหญ่มักจะบอกรายชื่อหนังสือแล้วให้นักเรียนไปคนควาในห้องสมุด มีเพียงร้อยละ 8.00 ที่ให้นักเรียนไปคนควาเองโดยไม่บอกรายชื่อหนังสือ ก่อนที่จะให้นักเรียนทำรายงานครูส่วนใหญ่ได้อ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ที่ได้อ่านแนะนำให้นักเรียนอ่านเฉพาะบางเล่ม แต่ไม่มีครูคนใดเลยที่ไม่เคยอ่านหนังสือที่แนะนำให้นักเรียนอ่าน สำหรับเวลาที่ครูส่วนใหญ่ให้นักเรียนเข้าห้องสมุดโรงเรียนเพื่อคนควาในการทำรายงานประกอบการเรียนวิชาสังคมศึกษาคือเวลานอกชั่วโมงเรียนวิชาสังคมศึกษา เมื่อครูให้นักเรียนทำรายงานส่งโดยคนควาจากห้องสมุดโรงเรียนแล้วครูส่วนใหญ่จะตรวจให้คะแนนแล้วส่งรายงานคืนนักเรียน ร่องลงมาคือตรวจให้คะแนนแล้วนำรายงานขึ้นที่โต๊ะคนคิดไว้ที่บอร์ดหน้าชั้น หรือนำรายงานที่คิดค้นมาอ่านและชี้แจงในชั้นเรียน สำหรับบริการที่ครูส่วนใหญ่จัดโดยร่วมมือกับบรรณารักษ์เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาคือจัดหนังสือจองไว้ให้นักเรียน/คนควาประกอบการทำรายงาน ร่องลงมาคือ จัดฉายภาพยนตร์ หรือฟิล์มสตรีป หรือสไลด์ ประกอบการเรียนวิชาสังคมศึกษา

8. ข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนในการปรับปรุงการใช้ประโยชน์ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

ครูและนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรมีการปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียนในค่านต่าง ๆ คือเกี่ยวกับสถานที่ อุปกรณ์ห้องสมุด จำนวนหนังสือ วารสาร อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา และบริการของห้องสมุด นอกจากนี้ควรมีการสอนวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้องแก่ครูและนักเรียน เพื่อให้การใช้ประโยชน์ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการใช้ประโยชน์ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนตั้งคัมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสาธิตกรุงเทพมหานครนั้น ผลของการวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบข้อเท็จจริงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในค่านต่าง ๆ และข้อเท็จจริงที่พบในการวิจัยครั้งนี้ยังใกล้เคียงกับการค้นพบของผู้วิจัยอื่นในครั้งก่อน ๆ อีกด้วย

ในด้านที่เกี่ยวกับประเภทของหนังสือและวารสารที่ครูและนักเรียนสนใจอ่านในห้องสมุด ผลของการวิจัยพบว่าครูและนักเรียนส่วนใหญ่ชอบใช้หนังสืออ่านประกอบวิชาสังคมศึกษาประเภทบทความต่าง ๆ จากวารสาร หนังสือพิมพ์ และหนังสือประเภทชีวประวัติบุคคลสำคัญ ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ จิตรบุญรวม เฒ่าวัฒนา¹ ที่พบว่านักเรียนชอบอ่านหนังสืออ่านประกอบวิชาสังคมศึกษาประเภท หนังสือชีวประวัติบุคคลสำคัญ และตรงกับ การค้นพบของสุปราณี โคตรจรัส² ที่ว่าหนังสืออ่านประกอบวิชาสังคมศึกษาที่ครูใช้มากที่สุดคือ บทความต่าง ๆ จากวารสารและหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ พันทิพา เมฆมูรณ์³ ยังพบว่าทั้งครู และนักเรียนส่วนใหญ่ชอบใช้หนังสืออ่านประกอบวิชาสังคมศึกษาประเภทชีวประวัติบุคคลสำคัญ และบทความต่าง ๆ จากวารสาร และหนังสือพิมพ์ สำหรับวารสารภาษาไทย และภาษาต่างประเทศนั้นผู้วิจัยพบว่าทั้งครูและนักเรียนส่วนใหญ่สนใจอ่านวารสารประเภทสารคดีและบทความซึ่งได้แก่ อนุสาร อ.ส.ท. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ชัยพุกษ National Geographic Magazine และ Holiday Times in Thailand ซึ่งเป็นที่น่าสนใจกว่าวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศที่จำเป็นและมีคุณค่าแก่ครูผู้สอน

¹จิตรบุญรวม เฒ่าวัฒนา, "การสำรวจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ...", หน้า 305.

²สุปราณี โคตรจรัส, "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษา...", หน้า 193.

³พันทิพา เมฆมูรณ์, "การใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา...", หน้า 111.

วิชาสังคมศึกษาเป็นอย่างยิ่งกลับได้รับความสนใจในการอ่านอย่างมาก เช่น *Headline Series*, *Social Education* และ *Social Studies* เพราะจากผลของการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีการเพียงร้อยละ 10.00 ที่อ่าน *Headline Series* ร้อยละ 20.00 อ่าน *Social Education* และร้อยละ 25.00 อ่าน *Social Studies*

ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เป็นข้อมูลที่ น่าสนใจ และน่าวิตกเป็นอย่างยิ่งต่อวงการครู ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งการวิจัยในคานนี้ยังไม่เคยมีผู้ใดได้ทำการวิจัยไว้ สมควรที่ผู้วิจัยท่านอื่น ๆ จะได้ติดตาม และทำการวิจัยต่อไป

ส่วนผลการวิจัยที่เกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์ของสมุดเพื่อการเรียนการสอน สังคมศึกษานั้น ผู้วิจัยได้ค้นพบว่าครูส่วนใหญ่จะบอกรายชื่อหนังสืออ่านประกอบวิชาสังคมศึกษาที่ใดแนะนำให้นักเรียนไปอ่านเพื่อคนควาในการทำรายงาน แต่มีครูเพียงร้อยละ 8.00 เท่านั้น ที่ให้นักเรียนไปค้นคว้าด้วยตนเอง โดยที่ครูไม่ได้แนะนำรายชื่อหนังสือให้แก่ักเรียน แต่อย่างไรทั้งสิ้น ซึ่งผลของการวิจัยนี้ตรงกับผลการวิจัยของพันทิทา เมฆบุรณ¹

สำหรับค่านบริการที่ห้องสมุดให้แก่ครูและนักเรียนผลของการวิจัยพบว่าครู และนักเรียนร้อยละ 91.25 เคยเรียนรูหรือได้รับการอบรมวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้อง แต่มีเพียงร้อยละ 8.75 เท่านั้น ที่ไม่เคยเรียนรูหรือได้รับการอบรมวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้องเลย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยของ รัถพร ชังชาดา² ซึ่งได้ทำการวิจัยไว้ในปี พ.ศ.2512 แล้วปรากฏว่าผลของการวิจัยแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ผลการวิจัยของ รัถพร ชังชาดา พบว่าครูและนักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่รู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นที่น่าอินดีว่าในช่วงเวลาเพียงไม่กี่ปี โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนตน ได้เล็งเห็นความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียนมากขึ้น จึงได้มีการ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 112.

² รัถพร ชังชาดา, "การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา..." หน้า 69.

ให้ความรู้แก่ครูและนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้อง ซึ่งตรงกับข้อเสนอแนะของบรรจง นิวาสะบุตร¹ ที่ได้เสนอแนะให้จัดตัวโมง การใช้ห้องสมุดในตารางสอนและ Raymond Meyer² ก็ได้เสนอให้มีการแนะนำวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้องแก่ครูและนักเรียน

ผลของการวิจัยที่ค้นพบว่าครูส่วนใหญ่ชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์ รองลงมาคือ วิชาประวัติศาสตร์ และต้องการให้ห้องสมุด ขอนหนังสือที่เกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ เพิ่มขึ้นอีกทั้ง ๆ ที่ผลของการวิจัยพบว่าทั้งครูและนักเรียนต่างก็มีความเห็นว่าห้องสมุดมีหนังสือในวิชาเหล่านี้ให้คนความมากอยู่แล้ว ทั้งนี้ตรงกันข้ามกับวิชา หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ซึ่งจากผลของการวิจัยพบว่ามีครูเพียงร้อยละ 5.00 เท่านั้น ที่ชอบสอนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม และในขณะเดียวกัน ผลของการวิจัยก็ปรากฏว่า ห้องสมุดมีจำนวนหนังสือเกี่ยวกับวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมให้คนความน้อยมาก แต่ทั้งครูและนักเรียนส่วนใหญ่ก็ไม่ได้เสนอให้ห้องสมุดจัดซื้อเพิ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครู และนักเรียนไม่สนใจวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมเท่าที่ควร เนื่องจากหลักสูตรเนื้อหา ของวิชาดังกล่าวยากแก่การเข้าใจ และไม่ทันต่อเหตุการณ์³ นอกจากนี้รูปเล่มอาจไม่น่า สนใจ เช่นไม่มีภาพประกอบ ไม่พิมพ์สอดคล้องงดงาม ตัวพิมพ์ไม่ชัดเจน และฉีกขาดมาก⁴

¹บรรจง นิวาสะบุตร, "การใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุด...", หน้า 113.

²Meyer, "Library Facilities and Services..." p. 1619.

³พลสุข เรืองไทย, "การสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา วิทยาลัย, 2516), (อัครสำเนา).

⁴คุณฉวี ยันต์เจริญ, "ผลการศึกษาลักษณะและคุณภาพของแบบเรียนวิชาหน้าที่ พลเมือง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัช ยมาศศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514), (อัครสำเนา).

ผลของการวิจัยที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนในการปรับปรุง
การใช้ประโยชน์ของหอสมุดนั้นพบว่าจำนวนหนังสือวารสารและอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาใน
หอสมุดมีจำนวนไม่เพียงพอ กับความต้องการของผู้ใช้ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของกรม
วิชาการ¹ บรรจงนิวาตะบุตร² สุภาณี โคตรจรัส³ และ พันทิพา เมฆบูรณ์⁴ ซึ่งต่าง
ก็พบว่าจำนวนหนังสือ วารสารและอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาในหอสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
มีไม่เพียงพอไม่สอดคล้องกับผู้ใช้ นอกจากนี้บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่หอสมุดไม่ให้ความสำคัญ
กันเองกับครูและนักเรียน บัตรรายการและจำนวนหนังสือที่มีอยู่ในหอสมุดไม่ตรงกัน
ระยะเวลาที่เปิดบริการและระยะเวลาที่หยิบหนังสือมีน้อยไป ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ
พันทิพา เมฆบูรณ์⁵ ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะหอสมุดไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร
โรงเรียนเท่าที่ควร เพราะยังไม่เห็นความสำคัญและคุณค่าของหอสมุดโรงเรียนที่มีต่อ
การเรียนการสอน จึงไม่ได้จัดสรรเงินงบประมาณ และหารายได้มาบำรุงหอสมุดให้เป็น
ศูนย์วัสดุการอ่านและศูนย์อุปกรณ์โสตทัศนวัสดุที่แท้จริง⁶ อีกประการหนึ่งอาจเนื่องมาจาก
บรรณารักษ์และผู้บริหารโรงเรียนไม่ใคร่วมมือกัน จัดทำหอสมุดให้เป็นส่วนประกอบที่
สำคัญในการเรียนการสอน⁷ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาจแก้ไขได้โดยให้ผู้บริหารโรงเรียน
ครู และบรรณารักษ์ประสานงานร่วมกัน เพื่อให้การบริหารงานหอสมุดโรงเรียนดำเนิน
ไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

¹กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานการสำรวจสภาพหอสมุดโรงเรียน
..., หน้า 25.

²บรรจง นิวาตะบุตร, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

³สุภาณี โคตรจรัส, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน

⁴พันทิพา เมฆบูรณ์, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน

⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 110.

⁶รัถพร ชังธาดา, เรื่องเดิม, หน้า 74.

⁷Mullen, "A Survey of Problem, Practices and Condition..." p.400.

ขอเสนอแนะ

เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการใช้ประโยชน์ของสมุดเพื่อการเรียน การสอนตั้งคัมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ แก่ผู้บริหารและบุคคลในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของห้องสมุด โรงเรียนดังนี้

ขอเสนอแนะแก่กระทรวงศึกษาธิการ

1. กระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดสรร เงินงบประมาณให้โรงเรียนมัธยมศึกษา ทุกแห่งมีห้องสมุดโรงเรียนที่ใดมาตรฐานมีหนังสือและอุปกรณ์เพียงพอแก่ความต้องการ ของผู้ใช้

2. ควรจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรของการเรียนการสอนวิชาในหมวดสังคม ศึกษา ตลอดจนแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาหน้าที่พลเมือง และศีลธรรม เนื่องจากผลของการวิจัยได้พบว่าครูและนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจ ต่อวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมมากเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่วิชาดังกล่าวเป็นวิชาที่มีความ สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองที่ดีมีศีลธรรม มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ต่อประเทศชาติและสังคมประชาธิปไตย

3. ในการบรรจุบรรณารักษ์เข้าทำงาน ควรคัดเลือกบุคคลที่มีวุฒิทางบรรณารักษ ศาสตร์ มีบุคลิกลักษณะของบรรณารักษ์ที่ดี เช่นมีอัธยาศัย มีความคิดริเริ่ม และมีมนุษยสัมพันธ์ ดีให้บริการแก่ครูและนักเรียนอย่างเต็มใจเสมอ

ขอเสนอแนะแก่ผู้บริหารโรงเรียน

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรจะต้องมองเห็นความสำคัญและคุณค่าของห้องสมุด โรงเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยพยายามจัดสรร เงินงบประมาณ หรือหารายได้มา ปรับปรุงห้องสมุดให้เป็นทั้งศูนย์กลางในการอ่านและศูนย์อุปกรณ์วัสดุทัศนศึกษา

2. ควรจัดให้บรรณารักษ์ทำการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่งในหลักสูตรตามความสามารถหรือความถนัด นอกเหนือไปจากการปฏิบัติงานในห้องสมุด เพื่อให้บรรณารักษ์มีโอกาสรู้จักนักเรียนในโรงเรียนดีขึ้น ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนโดยนโยบายจากห้องสมุด เป็นไปอย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ให้ครูสังคมศึกษาร่วมมือกับบรรณารักษ์ในการจัดซื้อหนังสือในหมวดสังคมศึกษา

4. ควรขยายเวลาเปิดบริการของห้องสมุดและระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือให้นานที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้เพื่อให้อุปการะของห้องสมุดได้ให้บริการได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะแก่ครูสังคมศึกษา

1. ครูสังคมศึกษาควรให้ความสนใจแก่ทุกวิชาในหมวดสังคมศึกษาเท่า ๆ กัน ไม่สนใจแต่เพียงวิชาใดวิชาหนึ่งเท่านั้น โดยละเลยวิชาอื่นเพราะจะทำให้การเรียนการสอนสังคมศึกษาไม่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ในการเตรียมการสอนครูสังคมศึกษาควรศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือหลาย ๆ เล่ม มิควรยึดแต่เพียงเล่มใดเล่มหนึ่งเท่านั้น

3. ในด้านการสอนครูไม่ควรจะใช้วิธีการสอนแบบบรรยายวิธีเดียว ควรจะได้นำวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ เช่น Problem Solving, Inquiry Method เข้ามาใช้ด้วย เพื่อฝึกให้นักเรียนมีทักษะในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยอาศัยห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งในการศึกษาค้นคว้า

4. เมื่อให้นักเรียนเขียนรายงานส่งครูสังคมศึกษาควรสำรวจและอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ได้นแนะนำให้นักเรียนอ่านในห้องสมุด ก่อนที่จะให้นักเรียนทำรายงานทุกครั้ง และสอนวิธีทำรายงานที่ถูกต้องให้แก่แก่นักเรียนชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำรายงาน

แนะนำหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์ที่อาจนำมาใช้ในการทำรายงานเรื่องนั้น ๆ ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง
แต่วิธีที่ดีที่สุดคือขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ให้ช่วยจัดหนังสือจองไว้ให้โดยแจ้งให้
บรรณารักษ์ทราบล่วงหน้าประมาณ 1 สัปดาห์ และเมื่อนักเรียนทำรายงานส่งแล้ว ครู
ควรรีบตรวจให้คะแนนแล้วนำรายงานขึ้นที่เคาน์เตอร์ติดไว้ที่บอร์ดหน้าชั้นหรือนำมาชี้แจงถึงข้อดี
และข้อบกพร่องของรายงานนั้น ในชั้นเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดกำลังใจในการทำงานและ
พยายามปรับปรุงการทำรายงานให้ดีขึ้น

5. ในการออกข้อสอบวิชาสังคมศึกษา ครูไม่ควรจะถามนักเรียนแต่เฉพาะ
เนื้อหาในหนังสือแบบเรียนแต่อย่างเดียว ควรจะถามเกี่ยวกับความรู้รอบตัวและเหตุการณ์
ปัจจุบันโดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นประกอบโดยยกเอาเรื่องราวจากการที่นักเรียน
ได้อ่านจากหนังสือต่าง ๆ มาสนับสนุนความคิดเห็น ทั้งนี้เพื่อฝึกให้นักเรียนสนใจและ
กระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้าหาหนังสืออ่านเพิ่มเติมจากที่เรียนอยู่เสมอ

6. ครูสังคมศึกษาควรร่วมมือกับบรรณารักษ์จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียน
การสอน เช่น จัดหนังสือจองไว้ให้นักเรียนคนควาประกอบการทำรายงาน จัดนิทรรศการ
หนังสือที่ได้อ่านประกอบวิชาสังคมศึกษาหรือนิทรรศการเนื่องในวันสำคัญ ๆ หรือเกี่ยวกับ
บุคคลสำคัญ ๆ จัดรายการแนะนำหนังสือ หรือวิจารณ์หนังสือเพื่อชักชวนและส่งเสริมการ
อ่านและจัดฉายภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป หรือสไลด์ประกอบการเรียนวิชาสังคมศึกษา

7. ครูสังคมศึกษาควรจะใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการอ่านหนังสือ
วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในห้องสมุด

ข้อเสนอแนะแก่นักเรียน

1. นักเรียนควรใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการอ่านหนังสือวารสาร
และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในห้องสมุด

2. พยายามอ่านหนังสือ อ่านประกอบวิชาสังคมศึกษา ที่ครูแนะนำให้อ่าน
อยู่เสมอ และสนใจติดตามข่าวคราว และเหตุการณ์ปัจจุบันจากหนังสือพิมพ์ วารสาร
วิทยุ และโทรทัศน์

3. ควรหาความรู้ในเรื่องวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้องและมารยาทในการใช้ห้องสมุด เพื่อให้การใช้ประโยชน์จากห้องสมุดได้ผลเต็มที่

ขอเสนอแนะแก่บรรณารักษ์

1. ควรให้บริการแก่ครู และนักเรียนอย่างสะดวกรวดเร็วด้วยความเต็มใจ

เสมอ

2. จัดห้องสมุดให้สวยงาม สะอาดตาเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ใช้บริการ

3. ในการจัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด บรรณารักษ์ควรพิจารณาจัดซื้อหนังสือให้ครอบคลุมทุกสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรของการเรียนการสอนในโรงเรียนไม่เน้นเฉพาะสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง เท่านั้น

4. ควรจัดทำหนังสือคู่มือครูในการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนสังคัมศึกษา แนะนำหนังสือและวารสารที่ใช้อานประกอบการสอนวิชานี้ พร้อมทั้งแนะนำแหล่งที่ได้มาซึ่งหนังสือและวารสารนั้น ๆ ด้วย

5. ควรอบรมวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้องให้แก่ครูและนักเรียน

6. ร่วมมือกับครูสังคัมศึกษา จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียน

การสอน

ขอเสนอแนะแก่ผู้ที่จะทำการวิจัยต่อไป

1. น่าจะมีการวิจัยเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนอยู่เสมอกับนักเรียนที่ไม่เคยเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนเลย

2. น่าจะมีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาเรื่องครูและนักเรียนไม่สนใจวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม